

Kungsörs kommun

Beslut för förskoleklass och grundskola

efter prioriterad tillsyn i Västerskolan
belägen i Kungsör kommun

Tillsyn i Västerskolan

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av Kungsörs kommun under våren 2015. Västerskolan besöktes av Skolinspektionen den 26 - 27 mars 2015.

Måluppfyllelse och resultat

Årskurs 3

Skolverkets nationella statistik för de nationella ämnesproven i matematik läsåret 2013/14 visar att andelen elever som nådde kravnivån på de sju delproven varierade mellan 48,8 till 97,6 procent. Lägst resultat uppnåddes på delproven "Mätning längd, proportionella samband" och "Symmetri, skriftliga räknemetoder" där resultatet var klart lägre än motsvarande resultat för riket. Övriga delprovsresultat låg något lägre i jämförelse med riket. Vidare visar samma statistik att andelen elever som nådde kravnivån på de åtta delproven i svenska varierade mellan 79,5 till 100 procent. Lägst resultat uppnåddes på delproven "Skriva: faktatext". På delprovet "Tala: muntlig uppgift" klarade samtliga elever kravnivån men övriga delresultat var lägre än rikets.

Av skolans egen sammanställning av andelen elever som nått de nationella målen/kunskapskraven vid läsåret slut 2014 framgår att 88 procent av eleverna nådde målen i matematik, 90 procent i ämnet svenska, 97 procent i svenska som andraspråk och 97 procent i de naturorienterande och samhällsorienterande ämnena.

Översikt över konstaterade brister i verksamheten

Skolinspektionens ingripanden

Område	Typ av ingripande	Senaste datum för redovisning
1. Undervisning och lärande	Ingen brist	
2. Extra anpassningar och särskilt stöd	Ingen brist	
3. Bedömning och betygssättning	Ingen brist	
4. Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling	Ingen brist	
5. Förutsättningar för lärande och trygghet	Föreläggande	2015-08-28
6. Styrning och utveckling av verksamheten	Föreläggande	2015-11-06

I kolumnen "Typ av ingripande" anges den allvarligaste formen av ingripande Skolinspektionen har meddelat inom det arbetsområde som granskats. Skolinspektionens bedömningar och datum för när huvudmannen senast ska ha åtgärdat bristerna anges längre fram i detta beslut.

Sammanfattande bedömning

Av Skolinspektionens tillsyn framgår att det finns brister i skolans systematiska kvalitetsarbete som innefattar planering, uppföljning, analys och utveckling av utbildningen för att nå de nationella målen. Tillsynen visar också att verksamheten inte tillgodoser samtliga elevers behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet.

Skolinspektionens beslut

Föreläggande

Förutsättningar för lärande och trygghet

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Kungsörs kommun att senast den 28 augusti 2015 vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Beskrivning av arbetsområdet

Skolan ska se till att viktiga förutsättningar för elevernas lärande och trygghet är uppfyllda på skolan. Rektorn ska i ett tidigt skede uppmärksamma elever som av ogiltiga skäl inte deltar i skolarbetet, så att eleven så snart som möjligt deltar. Skolan ska bedriva ett aktivt värdegrundsarbete, som innebär att exempelvis grundläggande demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter kommer till uttryck i praktisk handling.

Vidare ska lärarna ha kompetens och samverka med varandra, för att genom till exempel erfarenhetsutbyte utveckla skolans undervisning. Centrala stödfunktioner som skolbibliotek, elevhälsa och studie- och yrkesvägledning används aktivt i utbildningen, för att stödja och främja elevernas utveckling mot de nationella målen. Skolan ska således inte bara ha tillgång till dessa funktioner, utan de ska kontinuerligt användas i undervisning och övrig skolverksamhet.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Kungsörs kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Den studie- och yrkesorienterande verksamheten tillgodoser elevernas behov av vägledning inför elevernas val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet. (2 kap. 29 § skollagen; Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

Rektor ska se till att den studie- och yrkesorienterande verksamheten organiseras på ett sådant sätt att den tillgodoser alla elevers behov av vägledning inför de olika val som skolan erbjuder och inför fortsatt utbildning.

Motivering till bedömning av brist

Enligt skollagen ska elever i alla skolformer utom förskolan och förskoleklassen ha tillgång till personal med sådan kompetens att deras behov av vägledning inför framtida utbildnings- och yrkesverksamhet kan tillgodoses. Även den som avser att påbörja en utbildning ska ha tillgång till vägledning.

I Skolinspektionens intervju med lärarna och rektorn framkommer att kommunens studie- och yrkesvägledare besöker vissa årskurser för att informera om sin roll och om olika yrken och yrkesvägar. Det framkommer också i intervjuerna att det har förts diskussioner om att detta arbete ska utvidgas till att omfatta alla årskurser på skolan. I nuvarande läge finns dock inte, enligt rektorn, någon systematik i hur elevernas behov av studie- och yrkesvägledning ska tillgodoses i samtliga årskurser.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att skolan saknar organisation för studie- och yrkesvägledande verksamhet. Det framgår av utredningen att samtliga elever i åk 1-5 inte omfattas av de studie- och yrkesvägledningsinsatser som genomförs på skolan. Därmed tillgodoser inte den studie- och yrkesorienterande verksamheten elevernas behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet.

Motivering till föreläggande som ingripande

Skolinspektionen bedömer, utifrån bristernas karaktär, att ett föreläggande är det ingripande som är nödvändigt för att huvudmannen ska avhjälpa de påtalade bristerna.

Styrning och utveckling av verksamheten

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Kungsörs kommun att senast den 6 november 2015 vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Beskrivning av arbetsområdet

Rektor ska, genom ett aktivt ledarskap, styra och utveckla verksamheten vid skolan så att alla elever ges en likvärdig utbildning av god kvalitet i en trygg miljö. Därför ska rektor, tillsammans med elever och personal, ha ett långsiktigt arbete för att nå detta syfte. Arbetet sker genom att utifrån en analys av nuläget identifiera verksamhetens utvecklingsbehov och med grund i denna analys sedan vidta nödvändiga förbättringsåtgärder. Detta innebär exempelvis att personalen ges kompetensutveckling som motsvarar de behov som framkommit genom analys av verksamhetens förbättringsområden. Det innebär

också att rektor fördelar verksamhetens resurser på ett sätt som svarar mot elevernas behov, så att alla elever ges förutsättningar att nå målen för utbildningen.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Kungsörs kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Rektorn följer upp skolenhetens resultat samt trygghet och studiero. Uppföljningen genomförs i relation till de nationella målen och dokumenteras. (1 kap. 4 §, 4 kap. 4–6 §§ och 5 kap. 3 § skollagen; Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)
- Utifrån en analys av det som framkommer i uppföljningen beslutar rektorn om nödvändiga utvecklingsåtgärder, och dokumenterar de beslutade åtgärderna. (4 kap. 4–7 §§ skollagen; Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)
- Rektorn planerar för genomförandet av utvecklingsåtgärder och genomför dessa. Planeringen och åtgärderna dokumenteras. (4 kap. 4–7 §§ skollagen; Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristerna. Bristerna kan dock avhjälpas även på annat sätt.

Rektorn ska följa upp skolenhetens resultat. Uppföljningen ska genomföras i relation till de nationella målen och dokumenteras. Rektorn behöver se till att analysera det som framkommer i uppföljningen och besluta om nödvändiga åtgärder. Genomförandet av utvecklingsåtgärder ska planeras och detta arbete ska dokumenteras.

Motivering till bedömning av brist

Enligt skollagen är det rektorns ansvar att se till att det på skolenhetsnivå bedrivs ett systematiskt och kontinuerligt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen och att detta arbete dokumenteras. Kvalitetsarbetet ska genomföras under medverkan av lärare, förskollärare, övrig personal och elever. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara de mål som finns för utbildningen i skollagen och andra föreskrifter (nationella mål) uppfylls. Enligt förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165 s. 304) är arbetet med att utveckla verksamheten en process

där en analys och värdering bl.a. av skolans resultat och redan vidtagna åtgärder, måste ligga till grund för beslut av åtgärder för förbättring.

Enligt Skolverkets allmänna råd om systematiskt kvalitetsarbete för skolväsendet (SKOLFS 2012:98) innebär systematiskt och kontinuerligt att arbetet ska bedrivas strukturerat och uthålligt med fokus på långsiktig utveckling. Varje huvudman och varje skolenhet måste därför hitta sina former och rutiner för kvalitetsarbetet. Utgångspunkten är densamma, att identifiera utvecklingsområden för ökad måluppfyllelse i förhållande till de nationella målen. Som ett led i att identifiera utvecklingsområden bör rektorn tillsammans med personalen analysera vad i enhetens verksamhet som påverkar och orsakar resultaten och måluppfyllelsen. Utifrån analysen bör rektorn tillsammans med personalen identifiera utvecklingsområden och därefter besluta om insatser för att de nationella målen ska uppfyllas.

Tillsynen visar att det finns brister i skolans kvalitetsarbete, särskilt när det gäller att analysera de insamlade resultaten av såväl kunskaper som trygghet och studiero. Åtgärder behövs även när det gäller dokumentation av det systematiska kvalitetsarbetet.

Den skriftliga dokumentationen som Skolinspektionen tagit del av samt intervjuer med lärare och rektorn visar att elevernas kunskapsresultat samlas in och sammanställs på individnivå, men inte på grupp- och skolnivå. På förfrågan av Skolinspektionen om sammanställningar av elevernas kunskapsresultat har rektor kompletterat dokumentationen med "Elevernas kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven" för årskurs 4 och 5 som är en sammanställning av kunskapsresultaten på individnivå. Någon sammanställning över hela skolans resultat på grupp- eller skolnivå har Skolinspektionen inte erhållit.

Av Skolinspektionens intervju med rektorn framkommer att det inte har funnits ett utarbetat system på skolan med rutiner för det systematiska kvalitetsarbetet de senaste åren. Från och med innevarande läsår använder skolan sig av Skolverkets system BRUK, vilket ska fungera som ett verktyg för självskattning av kvaliteten i verksamheten och som ett stöd i det systematiska kvalitetsarbetet. Rektorn medger i intervjun att rutiner för det systematiska kvalitetsarbetet som helhet är ett utvecklingsområde för verksamheten. Ett så kallat årshjul över läsårets systematiska kvalitetsarbete med tydliga tidpunkter för uppföljning och utvärdering saknas i nuläget enligt rektorn, men han uppger att skolan arbetar mot målet att implementera ett sådant.

Rektorn uppger vidare i intervjun att han tillsammans med de två arbetslagsledarna träffas en timme på måndagar då de diskuterar och bestämmer områden och frågor, ofta utifrån BRUK, som ska behandlas i arbetslagen på gemensamma konferenser på onsdagarna. Enligt rektorn ska lärarna under en och en halv timme på onsdagarna jobba med de utvalda områdena i det systematiska kvalitetsarbetet och att det är arbetslagsledarna som ska leda och styra dessa diskussioner. En timmes konferenstid finns även avsatt på måndagar för lärarnas gemensamma arbete. Enligt arbetslagledarna och intervjuade lärare har dock ofta konferenstid ställts in så osäkerhet har uppstått om vad som gäller. Numera är onsdagskonferenserna vikta för BRUK men varje arbetslag arbetar för sig och diskussionerna återkopplas inte mellan arbetslagen. Flera av lärarna uppger att de därmed inte känner sig delaktiga i det systematiska kvalitetsarbetet och att de även saknar tydliga rutiner för lärarnas samverkan och gemensamma pedagogiska diskussioner över årskursgränserna.

I intervjuerna med lärarna framkommer dock att de gör visst utvärderingsarbete till exempel screeningstester i ämnet svenska. De nationella proven är också underlag som diskuteras i arbetslagen. Även enkäter om trygghet och studiero riktade till vårdnadshavare och elever genomförs och resultaten har, enligt rektor analyserats i "*Må bra-gruppen*". Enligt lärarna har dock ingen diskussion om enkätresultaten förts gemensamt i personalgruppen och de åtgärder som har genomförts har inte dokumenterats eller utvärderats. I intervjun med lärarna framkommer att de efterlyser ett tydligare och mer strukturerat arbete med skolans olika resultat och de uppger att "*de inte är så säkra på hur kvaliteten ser ut på skolan*". Vidare i intervjun framkommer att många utvecklingsåtgärder ändå påbörjats men att dessa inte bygger på en analys av skolans utvecklingsbehov. Lärarna uppger vidare att genomförandet och resultatet av dessa inte följs upp eller utvärderas.

Även av Skolinspektionens dokumentgranskning framgår att det saknas ett samband mellan de utvecklingsinsatser skolan arbetar med och de som framhålls i det dokumenterade kvalitetsarbetet. Skolans insatser mot kränkande behandling har till exempel inte identifierats genom eller följts upp i det systematiska kvalitetsarbetet.

Ett exempel på en utvecklingsåtgärd som skolan genomfört är "*matematiklyftet*". Lärarna beskriver i intervjun att de vid sammanställning av elevernas kunskapsresultat kunnat konstatera att, som de uttrycker, "*vi har varit dåliga på matematik*". Enligt lärarna har skolan analyserat resultaten från de nationella proven men inte haft ett djupare resonemang om vad som påverkat och orsakat resultaten och vad som därmed måste åtgärdas. Påpekanden om att

skolans elever har kunskapsbrister i matematik har även kommit från högstadieskolan i kommunen. Som åtgärd har rektorn erbjudit tre lärare att delta i "matematiklyftet". Detta har enligt en av de intervjuade lärarna varit ett lyft för de deltagande lärarnas undervisning men det har inte organiserats eller förts några ämnesdiskussioner över årskurserna för att ta vara på de nya kunskaperna och utveckla den samlande matematikundervisningen för att höja samtliga elevers kunskapsresultat. Enligt rektorn har mattelyftet haft en viss effekt på resultaten men inte den effekt som han hade önskat då spridningseffekten på övriga lärares undervisning uteblivit.

Skolinspektionen bedömer utifrån den inlämnade dokumentationen och intervjuer med rektorn och lärare att skolenhetens resultat till viss del följs upp på skolan. Utredningen visar dock att dessa resultat endast följs upp på individnivå. En sammanställning av resultaten på skolnivå och framförallt en analys av såväl kunskapsresultaten som resultatet av arbetet med trygghet och studiero genomförs inte på ett sådant sätt att skolan, och framförallt rektorn, får syn på vad som påverkar och orsakar resultaten och måluppfyllelsen. Utan denna analys leder inte utvecklingsåtgärderna till den förbättring av resultaten som beräknats, vilket intervjuer med lärare och rektor också visar. Skolinspektionen bedömer därmed att skolan behöver förbättra sitt arbete med att följa upp skolans resultat i relation till de nationella målen och även dokumentera detta arbete. Rektorn behöver se till att analysera det som framkommer i uppföljningen och besluta om nödvändiga åtgärder kopplat till de konstaterade utvecklingsbehoven. Genomförandet av utvecklingsåtgärder måste planeras och resultatet följas upp. Detta arbete ska också dokumenteras.

Motivering till föreläggande som ingripande

Skolinspektionen bedömer, utifrån bristernas karaktär, att ett föreläggande är det ingripande som är nödvändigt för att huvudmannen ska avhjälpa de påtalade bristerna.

Övriga arbetsområden

Undervisning och lärande

Skolan ska se till att den ordinarie undervisningen utgår från och genomförs på ett sådant sätt att den främjar elevernas möjligheter att nå de nationella målen och kunskapskraven. I detta ingår att läraren ger eleverna ett aktivt lärarstöd genom att exempelvis genomföra strukturerade lektioner, genomföra undervisningen utifrån tydliga mål och syften och ge eleverna tydliga beskrivningar och förklaringar. Vidare anpassar läraren undervisningen efter elevernas olika

förkunskaper, intressen och lärstilar och ger eleverna såväl stöd som stimulans och utmaningar. I detta arbete kan samråd med elevhälsan underlätta. Genom bland annat en varierad, stimulerande och utmanande undervisning, och genom konstruktiv återkoppling, stärker läraren elevernas vilja att lära. För att kunna individanpassa undervisningen och ge eleverna inflytande över denna är det centralt att läraren skaffar sig kunskap om elevernas olika behov och förutsättningar, liksom låter eleverna vara delaktiga i planeringen av undervisningen.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolans lärmiljöer måste anpassas så att de elever som riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås får stöd i form av extra anpassningar eller särskilt stöd. Skolan ska utveckla metoder för att stimulera och stödja tillsåtgärderna får effekt genom att situationen för den enskilda eleven eller en grupp elever förbättras.

När skolans arbetssätt och arbetsformer inte är tillräckliga för att möta elevens behov ska en analys genomföras av hur skolan kan anpassa lärmiljöerna eller undervisningens innehåll och genomförande. Skolans svårigheter att möta elevens behov kan framkomma till exempel i undervisningen, genom resultat på nationella prov eller genom uppgift från eleven och dess vårdnadshavare. Lärare och elevhälsa ska oftast samråda för att kunna avgöra lämpliga insatser. Eleven och vårdnadshavaren ska vara delaktiga i detta. Det kan också handla om att skolan behöver förbättra sitt arbete med att hjälpa en elev med att planera och strukturera sina studier, färdighetsträning, specialpedagogiska insatser under en kortare tid, särskilda hjälpmedel eller utrustning och digital teknik med anpassade programvaror eller mer långvariga insatser såsom studiehandledning på modersmål eller regelbundna specialpedagogiska insatser såsom regelbunden kontakt med en speciallärare. Huvudregeln är att särskilt stöd ska ges i elevens ordinarie grupp om inte detta visats vara olämpligt utifrån elevens behov. Insatserna ska utvärderas och korrigeras om de inte haft avsedd effekt.

Bedömning och betygssättning

Skolan ska se till att läraren gör en allsidig bedömning av elevernas kunskaper utifrån de nationella kunskapskraven, och ger eleven och dess vårdnadshavare information om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling. Eleven ska, när omdömen ges eller betyg sätts i olika ämnen, enbart bedömas utifrån de nationella kunskapskraven och inte utifrån andra kriterier som läraren och skolan själv upprättat. Lärarens analyser av elevernas kunskaper ska bygga på olika underlag, som tillsammans ger en bred och allsidig bild av elevernas

genom att, löpande under studietiden och genom utvecklings-samtal, informera om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling och hur denna bäst kan stödjas.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

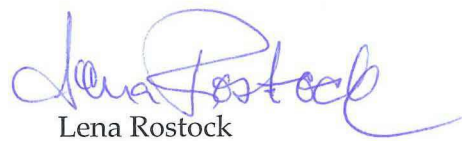
Skolan ska, i det dagliga arbetet, arbeta för att elevernas lärmiljö ska präglas av trygghet och studiero och är fri från kränkande behandling. Skolan ska se till att eleverna kan bedriva sina studier i en lugn miljö där de exempelvis inte störs, hotas eller känner sig otrygga av andra elever. Denna miljö bör inte begränsas till enbart lektionssalar, utan även gälla övriga studieutrymmen på skolan som exempelvis skolbibliotek, grupprum. Vidare ska skolan genomföra åtgärder för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever vid skolan. Om en enskild elev upplever sig kränkt ska omständigheterna utredas, och i förekommande fall åtgärdas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Bedömning

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att skolenheten uppfyller författningarnas krav inom dessa arbetsområden.

På Skolinspektionens vägnar

Sara Rising
Beslutsfattare

Lena Rostock
Föredragande

Bilagor

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Bilaga 2: Fakta om Västerskolan

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen granskar regelbundet all skolverksamhet i hela landet, för att se att den följer de lagar, regler och läroplaner som finns för verksamheten. Målet är att bidra till alla barns och elevers lika rätt till god utbildning i en trygg miljö, där alla når minst godkänt i alla ämnen.

Skolinspektionen granskar alla huvudmän, vilket innebär alla kommuner, utbildningsföretag och andra organisationer som driver skolverksamhet. Tillsynen görs vart tredje år. All skolverksamhet som en viss huvudman ansvarar för ingår i tillsynen. Det handlar om förskola, förskoleklass, grundskola, gymnasieskola, grund- och gymnasiesärskola, vuxenutbildning, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet.

Alla skolenheter ingår i tillsynen. Skolinspektionen prioriterar att besöka de skolor där en hög andel elever riskerar att inte få den utbildning de har rätt till. Det innebär att vi kan stanna längre på dessa skolenheter under själva tillsynsbesöket, men också att vi bättre kan följa upp att eventuella brister åtgärdas och ge råd och vägledning.

Skolinspektionen bedömer om, och i sådana fall på vilket sätt, den granskade verksamheten inte uppfyller de regler som gäller. Myndighetens granskning utgår bland annat från skollagen, förordningar och läroplaner. Bestämmelser som verksamheterna är skyldiga att följa.

När Skolinspektionen har tagit in tillräcklig information gör myndigheten en bedömning av om verksamheten lever upp till de lagar och regler som finns för verksamheten. Alla huvudmän får ett tillsynsbeslut för de verksamheter som huvudmannen ansvarar för. Dessutom får de skolenheter där Skolinspektionen fördjupat tillsynen och gjort tillsynsbesök ett eget beslut, som bara handlar om den skolenheten.

Skolinspektionen fattar också enskilda beslut avseende huvudmannens ansvarstagande över de skolformer som huvudmannen ansvarar för.

Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på de sakuppgifter som Skolinspektion grundar sina bedömningar på.

I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmannens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.

Bilaga 2: Fakta om Västerskolan

Västerskolan är en kommunal skolenhet i Kungsörs kommun och omfattar förskoleklass, grundskola årskurs 1-5 samt fritidshem. Vid tillsynstillfället hade skolan totalt 238 elever.

Skolan leds av en rektor. Verksamheten är indelad i arbetslag, förskoleklass-årskurs 2 och årskurs 3-6, som leds av varsin arbetslagledare. Fritidshemsverksamheten har ett eget arbetslag dock utan arbetslagledare. Elevhälsoteamet består av rektor, skolsköterska, kurator, specialpedagog och speciallärare. Elevteamet har tillgång till skolpsykolog och talpedagog vid behov.

Skolan har en förstelärare.